

KEVREDAD YKAMIZ

ESKOPTI KEMPER HA LEON

Danvez labour evit ar bloavez 1943-44

GWAZED A ZOARE

Gwazed dereat ha savet mat ;
Gwazed yac'h ha krenv, tud a benn ;
Gwazed ampart, desket, troet gant kement a zo kaer ;
Gwazed hag a vo plijadur o zud, enor o bro ;
Gwazed hag a vo gwir gristehien,

Setu ar pezh a ray an Ykam * eus yaouankizou Breiz.

Embannet gant Kevredad * Ykamiz * Eskopti Kemper ha Leon,
straed Feunteunig-ar-Laez, Kemper.

STOURMERIEN * (1), LENNIT !

Betek-hen hoc'h eus desket pere eo ho teveriou e kenver :
 ho *tiegez* — penaos dont da veza eun tieg mat ;
 ho *micher* — a ro tu d'eoc'h da c'hounit ho para, da renta servich, d'en em santelaat ;
 ho *pro* — penaos rei skor d'hec'h adsevel.

Labour ar bloaz-man a dle ho sikour da veza *gwazed a-zoare*, nerzus da stourm ouz kement a c'hell ober gaou ouz o c'horf, o spered, o c'halon, o ene ; gwazed hag a vago enno an holl berziou-mat * a ra talvoudegez eun den ; gwazed dispont dirak ar vuhez ; gwazed hag a hado eurusted endro d'ezo, breman dija e ti o zud, hepdale marteze en tiegez a savint o-unan hag a vo o hini ; gwazed hag a vo plijadur o zud hag enor o bro.

Yaouankizou ar maeziou a c'hellfe beza alies kaeroc'h tud, sevenoc'h * hegaratoc'h * eget ne dint... nemet e lezont hep o lakaat da greski ar perziou-mat * hadet gant Doue enno ; a-wechou zoken e vougont anezo dre o buhez diroll.

Evel eua tamm douar gouez eo ar pezh en deus roet Doue d'eomp ; ma ne vez ket poaniet gantan ne daolo nemet drez ha spenn ; met ma vez torret an tamm douar-se, douret pe zizec'het diouz ma vez, teilet, gwellaet gant raz, traez pe a bep seurt ludeier, c'houennet... e teuo da veza douar strujus * gant eostou puilh.

Gantan e-unan e rank ivez poania ar stourmer *, poan a ranko da gemerout ; lavarout d'eoc'h e ve aes dont a-benn a ve ober goap ac'hanoc'h.

Ar pezh a c'houlenner diganeoc'h er bloaz-man n'eo ket hepken kemerout perz er bodadennou *, studia piz an enklaskou *, trei brao ar responchou met dreist-holl *lakaat* en ho korf, en ho kalon, en ho spered, en hoc'h ene, *en ho puhez a-bez*, en ho re d'eoc'h-c'houi hag e re ho kamaladed, *ar perziou-mat **, ar *bozamanchou mat*, an *doareou sonjal*, *santout ha beva*, a *ray ac'hanoc'h tud a-zoare*, gwazed a-zoare, gwazed hag a c'hellor konta warno.

C'houi a zo *stourmerien ** ! Petra eo eur stourmer * nemet eur *paotr yaouank hag en deus levezon * war ar re all*. An Ykam * a zo bet save! evit degas gwellaenn * e doaread-buhez * an holl dud diwar ar maez ha n'eo ket hepken evit dibaba hiniennou etouez ar yaouankizou, o dispartia diouz o c'hamaladed, diouz o doaread-buhez * hag ober anezo gwazed a-zoare. Nann, e buhez an *holl baotred yaouank*, e doare beva an *holl baotred yaouank* eo e rank beza degaset gwellaenn * hag ar stourmerien * ne vezint ket dispartiet diouz ar re all, chom a raint kemmesket, toueziet ganto, evit o c'helenn dre skouer o buhez, evit o hench, o jacha d'o heul, digeri hent d'ezo.

Petra ? chom a rafec'h diseblant * dirak kemend-all a gamaladed hag a zo sklavour o bozamanchou hag o zechou fall, hag a

(1) Ar geriou a zo eur steredennig (*) ouz o heul a gavoc'h an dalvoudegez anezo e fin al levrig, er bajenn 22.

zo renet gant tud diboell * pe zireiz * ? Petra ? A-walc'h e ve d'eoc'h lavarout : « Me da vihana n'oun ket henvel ouz ar re-ze ! » Neuze n'oc'h ket eus ar stourmerien * eman an Ykam *, ar Vro hag an Iliz o c'hortoz !

Grit mat ho sonj ! Bezit da genta, c'houi hoc'h-unan, *gwazed a-zoare* ha chachit ar re all d'hoc'h heul. Doue, ar Werc'hez ha sent koz Breiz ho sikouro !

WAR BETRA POUEZA ER BLOAVEZ 1943-44

Ero war-lerc'h ero eo e vez labourer eur park, park war-lerc'h park eo e vez labourer eun atant *, tamm war-lerc'h tamm eo e tleomp ivez reiza * pep tra war hor maeziou.

I. — Da genta bez' ez eus irvi-labour hag hon eus boulec'het er bloaveziou tremenet. Arabat e chomfe an alar e kreiz ar park, war a-raok eo mont, ha da benn mar geller ; n'eo ket brao eur park gant pemp pe c'houec'h ero boulec'het.

1) En em zikour war ar maez muioc'h mui, sikour ar brizone-rien hag ar re o deus ranket kuitaat ar vro, sikour tud ezommek ar c'heriou. *Hadomp karantez !*

2) Poania gant ar *skol dre lizer*, an devezioù pe sizunvezioù studi war ar vicher.

3) Rei d'ar yaouankizou, *diduamanchou ** yac'h hag onest.

4) Ober eun *diskouezadeg ** war gement a sell ouz ar barrez. Kredit ac'hanoun, plijadur bras a reoc'h d'ho kenvroiz.

Evit pep kevrenn-labour * daou pe dri faotr yaouank karget anezi.

II. — Ha breman digoromp eun ero all, ero ar bloavez 1943-44 « *Rei d'hor maeziou gwazed a-zoare* ». Teir lodenn a vo en ero-se.

En trimiziad kenta : *Dereat **. Lakaat ober kement tra a c'hell sikour yec'hed ar c'horf : privezioù * dereat e pep tiegez ha re all er bourc'hadennou evit an holl ; lec'hioù ma vo aes enno en em walc'hi penn-da-benn (douches) et pep tiegez pe da vihana er bourc'hadennou.

En eil trimiziad : *krenv ha nerzus*. Ma vo savet emglevioù * evit souplaat ha krenvaat ar c'horf, evit ar sportou a zere war ar maez hag aoz a goul kaer da fin ar bloaz.

En trede trimiziad : *Desket ha troet gant kement tra a zo seven * ha kaer*. Boaza an dud yaouank da gompren ha da garout ar pezh a zo brao ha kaer e gwirionez, sevel diduamanchou * kaer evit an hanv, goul an douar hag ar vicher, kemerout perz er genstrivadeg * war al luc'h-skeudennerez *.

Savet er bloavez 1921, an Ykam * a zo er bloaz-man gant he *femzekvad bloavez*. Petra * raimp evit lida ar goul-se ? Nebetoc'h a drouz eget n'hon defe c'hoantaet ; met poania da *rei d'ar maeziou gwazed a-zoare hag a vo hepdale renerien * hor maeziou*.

Ar maeziou a vo salvet gant o mibien ma vez ar mibien-se paotred krenv a gorf, lemm a spered ha desket, tomm a galon ha seven*, kaer a ene...

Ni eo ar mibien-se. Holl war zao eta !

BEZA EUR GWAZ ! BEZA DEN !

Alies e vez lavaret : gwaz eo ! den eo ! hag evit diskleria petra ? eo ar paotr yaouank eun den krenv, gouest da vont da heul a re-all er park hag a-raok ar re all zoken.

Gwaz eo ! a vez lavaret c'hoaz diwar-benn eur paotr yaouank betek re zilu* marteze hag a deu atao a-benn d'en em denna ha goude ma rankfe ober troiou kamm ; eur paotr yaouank ha n'en deus ket aon evit eva diouz e zec'hed ; eur paotr yaouank hag a oar distaga leou-douet* ha luc'hachi*, sakreal ha nondeal ; eur paotr yaouank ha n'eo ket lent* gant ar merc'hed... gwaz eo !

Evidomp-ni, Ykamiz*, n'eo ket evel-se eman kont.

Eur gwaz a zo eun den hag en deus vuhez reizet* mat, hag a oar beilha war e gorf, e spered, e galon, e ene ; o c'haeraat, o maga, o ren, pep-hini hervez e lezenn, pep-hini en e renk, en doare ma rentont gloar d'an Doue krouer.

Eur gwaz a zo eun den a benn, a wel sklear e hent dirazan, eun hent dibabet gant furnez, eun hent hag a vo dalc'het gantan kousto pe gousto ; eun den a c'her hag a c'heller konta warnan. Eur gwaz a zo eun den eeun, eun den onest, troet da rei e dra da bep-hini ha da renta servich d'e nesa ; eun den savet mat, seven*, hegarat*, aes beva gantan ; eun den hag a laka er penn-kenta yec'hed e ene ha servich Doue.

Gant an danvez-studi a zo aman warlerc'h, gant ar boan a c'houlenner diganeoc'h evit ren mat ho puhez, evit en em sevel en ho renk, evit en em ziorren*, stank e vo war hor maeziou ar wazed a-zoare emaomp o c'hortoz. Eur ouenn nevez a baotred yaouank a savo : deread*, krenv, desket ha savet mat.

Va mennad* ; Beza eur gwaz ! eur gwaz a-zoare !

EVIT MA VO SAVET MAT, DIORROET* KAER AR BAOTRED YAOUANK

Pa vez lakaet an dilhad da virvi, setu ma stag an dour da sevel dre ar c'hreiz ha da veuzi an dilhajou tro-war-dro. Lavaret e vez : diorren* a ra an dour.

Pa vez ano diwar-benn sevel bugale, o c'hentelia, o alia, digeri o spered, trei o c'halon d'ar mad, rei d'ezo boazamanhou mat e vez lavaret : diorren* bugale.

Mat, sonj an Ykam* eo diorren ar baotred yaouank. Petra eo an dra-ze ? N'eo ket hepken o lezel da greski, n'eo ket hepken beilha evit ma teuint da dud, gouest d'en em denna ; met beilha evit ma tigor kaer ar pinvidigeziou a gorf, a spered, a galon, a ene, silet enno gant Doue, evel ma tigor ar bronsou* ha ma teuont da veza hokedou kaer, evel ma tinod* ar viskoulenn* eus be-gronnenn* da ober eur valafenn* zudius.

O spered a dle digeri da gement a sell ouz o micher met ivez d'eur bern traou all hag eo mat d'ezo gouzout ma ne fell ket d'ezo dont da veza sklavour o labour pemdeziek.

O c'halon a dle gwaska ar youlou* fall a garfe kaout an trec'h ha stleja an den er vouilhenn ; goude-ze neuze deski tanva ha karout kement a zo brao ha glan, tanva kaerder an traou krouet ha kemer lans evit kaout eur vuhez gouestlet* da gement'zo uhel ha kalonek.

O bolontez a dle lakaat pep tra enno da blega da lezenn Doue e-lec'h beza a troidella d'ar pevar avel hervez ar faltazi* pe ar froudennou*.

Ar yaouankizou a dle deski beza hegarat* ha karantezus gant an holl ; laouen atao ha goude ma ne vefent ket e tro d'her beza ; troet da rei ha d'en em rei kentoc'h eget klask bepred o mad o-unan ; beza seven* gant an holl, leun a zoujans evit ar re goz hag evit kement hini a zo e karg.

Ar yaouankizou a dle poania da blijout da Zoue ; beza troet da ficher kaeroc'h bepred o ene, da senti ouz Doue war bep tra, da gaout gant Doue darempredou eur c'hrouadur karantezus.

Setu aze diorroadur* neuze, setu aze gwir wazed a-zoare.

Ha perak e tle ar baotred yaouank klask evel-se en em sevel, en em ziorren* ? N'eo ket avat evit tenna lorc'h anezo o-unan, n'eo ket evit lakaat ar re all da blega d'ezo hag o gwaska gwelloc'h met

evit servicha.

Evit servicha gwelloc'h an Aotrou Doue ha servicha gwelloc'h an nesa, dont gwelloc'h a-benn eus al labour fiziet enno gant Doue war dachenn an tiegez, ar vicher, an darempredou gant an nesa ha gant Doue.

Awechou ar paotr yaouank diwar ar maez a gav d'ezan eo eun amparfal* eun den diwarlerc'h e-skoaz ar baotred yaouank all : bourc'hizien, kêriz, micherourien... hag e poagn da drevez* ar re-all ha d'en em zizober eus kement tra a c'hellfe, en e wiskamant, en e yez, en e zoare da zonzjal ha d'en em gomporti*, diskuilh d'an dud eo eur maeziad*. Arabat eo d'eoc'h gredi kement-se na koueza en tech fall-se. Tud diwar ar maez oc'h, chomit maezidi* a galon ha gant lorc'h ; bretoned oc'h, chomit bretoned a galon ha gant lorc'h. Poagnit d'en em sevel, d'en em ziorren* met hep kaout mez eus ho tud na mez eus ho pro. A-hend-all ne vefec'h alies nemet marmouzien* !

Gwasoc'h a zo ; ma teufec'h a-benn da gas kuit diwar ho tro kement a c'hellfe ho lakaat da veza kemeret evit ar pez ma 'z oc'h : maezidi* ha bretoned, ha sonjit hoc'h eus e vefec'h dispartiet

diouz tud ho toaread-buhez *, peogwir e vefec'h dishenvel dioufo. Levezon * ebet n'ho pefe mui warno. Evel diavaezidi * e vefec'h etouez ho tud. Ne vefec'h mui gwir stourmerien * ; hoc'h-unan e vefec'h gant hent ar vuhez e-lec'h beza e penn eur strollad a yafe d'hoc'h heul, bepred uheloc'h, dereatoc'h *, sevenoc'h *, desketoc'h; ne vefec'h mui ar re genta eus eur ouenn nevez, eur ouenn gwir vaezidi * evel o zud, gwir vretoned evel o zud met diorroet * kaeroc'h. M'hoc'h eus c'hoant beza gwir stourmerien *, gwir vlenierien *, dalc'hit da voazamanchou ho pro hag ho tud, dalc'hit mat d'ar brezoneg, yez ho pro, yez ho tud, yez ho toaread-buhez * ; n'it ket da drei kein da gement en deus graet eus ho tud eur boblad krenv ha nerzus ; deskit mat ar galleg ouspenn ha d'hoc'h heul e savo, war zouar Breiz, eur strollad bepred niverusoc'h a *wazed a-zoare*.

AN ENKLASKOU

I. — DEREAT *

- A) Hor c'horf hag hor yec'hed.
- B) Hor c'hompportamant *.
- C) Ouz taol.
- D) Hor marvailhou *.

A) Evit kaout eur c'horf naet ha yac'h

Re alies war ar maez ne vez ket kemeret soursi a-walc'h war ar poent-man.

GWELOMP.

1° *Petra 'ra ar baotred yaouank evit ma vo naet o c'horf ?*

a) bemdez (diouz ar mintin, diouz an noz, a-raok mont ouz taol, warlerc'h al labour).

b) a vare da vare en em walc'hi penn-da-benn.

c) bep pegeit ? — gwalc'hi dremm * ha daouarn.

— lemel ar baro, trouc'ha ar bleo.

— gwalc'hi an treid (2).

— naelaat an ivinou, o c'hrenna.

— gwalc'hi an dent.

(2) « Per a ya d'e wele gant e dreid lous hag e vleo leun a c'honezenn hag a boullrenn; dizale e vez lous e zilhad-wele, dreist-holl e benn-wele ha plas e dreid. »

2° *Daoust hag aes eo d'ar baotred yaouank en em walc'hi penn-da-benn ?* Ha ne vefe ket gellet renka korn pe gorn eus an ti pe eus ar c'hraou evit kement-se (douches). Peseurt sonj a zo war an draze endro d'eoc'h ? (3)

BARNOMP.

1° *Petra a vir kaout soursi da zerc'hel naet ar c'horf ?*

— N'eus ket aezamanchou a-walc'h ?

— Treus-kredennou ?

2° *Peseurt gaou a ra al leziregez war ar poent-man ?*

— Ouz ar yec'hed — ouz an nerz — ouz brud vat ar maeziou.

— Klaskit perak eo eun dever a gristen evidomp derc'hel naet hor c'horf hag eun dever a garantez à kenver an nesa.

— Petra sonjit eus traou hag hoc'h eus gwelet endro d'eoc'h.

POANIOMP (4).

Pep-hini evitan e-unan. Kemerout diwar vreman eur voazamant vat bennak :

— gwalc'hi bep mintin dremm ha daouarn ;

— gwalc'hi bemdez an dent ;

— lemel ar baro bep sizun ;

— digeri ar prenest diouz ar mintin.

Er gér. Renta an traou evit ma vo aes en me walc'hi diouz ar mintin, a-raok ar prejou, diouz an noz.

Kentrezomp et strollad. En em glevout evit mont d'en em walc'hi er mor pe en eur ster epad an hanv.

— Goulenn ma vo renket er vourc'h, pe zoken en tiegeziou, korn pe gorn evit en em walc'hi penn-da-benn (bains-douches).

B) Evit beza dereat * er c'hompportamant *

Aman adarre re a leziregez war an doare d'en em wiska, d'en em zerc'hel ouz taol. War e gomportamant * e vez alies barnet eun den. Ni a fell d'eomp beza tud seven *, tud savet mat.

GWELOMP.

1° *An dilhad, ar re da sul hag ar re da bemdez.*

— Ha galc'het e vezont didoull ? ha ne vank ket a vontonour oute ?

— Ha naet e vezont : disaotr, hep pri na bouilhenn (5).

— Pennaos e vezont douget, diskramailh marteze ?

2° *Daoust ha troet eo ar baotred yaouank da labourat diroched kein ha bruched en noaz ?* Petra da sonjal eus ar voazamant-se ?

3° *Peseurt soursi e gemerer gant an dilhad (dilhad da sul ha dilhad da bembez) ?*

(3) « En em walc'hi penn-da-benn ? Ni a vez gwalc'het alies a-walc'h evel-se ha gant glao ha gant c'houezenn. »

(4) *Eun enklask ha ne deu ket d'e heul eur wellaenn * bennak e buhez pep-hini pe e doare beva tud ar barrez n'eo ket eun enklask eo. N'eo ket dao lakaat er sonj ober an holl draou a zo merket aman, met unan pe unan anezou.*

(5) *Eur pamm en em glemm : « Evit terchi e zaouarn leun-bri pe leun a lard-karr n'en deus ken torch nemet e vrager. »*

Penaos-e renker an tammou dilhad a-raok mont d'ar gwele ? pa groger gant eun tamm labour bennak ? Peseurt evez a gemer er pa vezer gant eul labour saotrus bennak ? pa 'z eer gant ar marc'h-houarn ? (6).

BARNOMP.

1° Petra a zo kaoz eus kement hoc'h eus gwelet pe glevet diwar goust an dilhad ? leziregez, boazamancho fall, diaezamancho deuet diwar an doare-beva ?

2° Ha mat eman an traou evel m'emaint ? Ha n'eus ket, en doare d'en em wiska, meur a zigarez evit yaouankizou ar maeziou da sonjal, da gredi eo disterooc'h o stad eget hini kêriz ? Ha n'o deus ket ar memes sonj p'o devez tro da zarempredi ar merc'hed yaouank ?

3° Diskouezit eo eur mank a zoujans, a resped evit an nesa beza gwisket amzereat ? Petra da sonjal war ar poent-se eus ar voazamant da labourat diroched ?

4° Petra sonjit diwar-benn ar gwiskamancho e-giz Breiz ? Evit peseurt digarez or bet troet d'o dilezel ? Ha ne ve ket gwelloc'h derc'hel mat d'ezo ? derc'hel da vihana ar c'hiz eus tamm pe damm, an tog lakomp ? degas ar c'hiz endro ? Perak ?

POANIOMP.

Pep-hini. — Me a blego pe a spego va dilhad p'o zennin.

— Ma a lakay poentennou pe grogou koad evit spega va dilhad, ma n'eus ket.

— Me ne vezin ket diskramailh.

— Me a stoko va boutou evit a dibria a-raok mont en ti.

— P'am bezo labouriou re lous da ober, me a lakay dilhad disterooc'h.

C) Ouz taol

GWELOMP.

1° Penaos ec'h en em zalc'her ouz taol ?

— An ilinou war an daol, branket ' ouz an daol, an tog war ar penn ?

— Kemerout ar boued da genta ha kemerout ar pep gwella ?

— Lakaat ar boued da rikla eus ar plad bras er plad an unan hag ar saoz zoken e-lec'h o c'hemerout gant eul loa... livirit ar boazamauchou amzereat ' all hoc'h eus gwelet.

2° Ha pa vezer pedet d'eul lein vras ? (7) Daoust ha ne vezer ket lent, nec'het, amparfal ? Perak ? war betra ?

BARNOMP.

1° Daoust ha lod doareou d'en em zerc'hel ouz taol n'int ket eur merk eus an nebeut a gont a zalc'her eus an nesa ?

(6) « An dilhad da sul a chom en eur bern, e penn ar gwele, da c'hor-toz ma teuo ar c'hoar d'o flega. »

(7) « Eur paotrig pemzek vloaz n'eo ket fellet d'ezan mont d'eul lein vras dre 'n abeg n'en defe ket gouezet penaos en em gomporti ». »

2° Ma vezomp nec'het awechou el leinou bras pe en tiez-dibri ' e kêr, daoust ha n'eo ket abalamour ma n'hon eus ket kemeret boazamancho mat ha seven ' en hor prejou pemdeziek er gêr ?

POANIOMP.

Pep-hini. Chom hep lakaat an ilinou war an daol.

— Dibri diskabel.

— Deski en en servicha ha dibri en eun doare dereat.

Kentrezomp. — Mat e ve displega eun dervez dirak an holl baotred yaouank an doare dereat d'en em zerc'hel ouz taol (8).

D) Ar marvailhou

Ar marvailhou ' eo meleour an ene... marvailhou ' gros a ziskouez eo gros ar santimancho.

GWELOMP.

1° Ha kemm a zo etre doare-komz an dud yaouank hag hini o zud pe o zud koz ?

a) Savit daou roll geriou — geriou ar gerent, geriou ar re yaouank — evit diskleria ar memes tra (eur roll evit ar brezoneg hag eun all evit ar galleg ma karer).

b) Ha aerc'hel a vez graet d'ar brezoneg ? Piou a zo ar muia troet da zilezel ar brezoneg ? Peseurt abegou ' a roont evit kement-se ? Piou a zo ar muia kaoz ma koll ar brezoneg tachenn ? (9)

c) Daoust ha stank eo ar geriou gros ? ar marvailhou gros ? d) Diwar-benn petra e vez ano, peurliesad, gant ar yaouankizou ? (traou a-bouez, didalvez, nozus).

— Ar pez a dremen er barrez — ar vicher — ar bolitikerez — ar sportou — ar brzel — ar merc'hed yaouank ?

2° Daoust ha desket a-walc'h eo ar baotred yaouank war o yez (brezoneg, galleg) evit displega sklaer ha fraes ar pez a dremen en o spered hag en o c'halon ?

— pa 'z eont da brena eun dra bennak, pa 'z eont da welout ar medisin...

— pa vezont o konta ar pez o deus klevet pe welet, pa vezont o skriva eul lizer...

p'o devez tro da ober eur brezegenn, da skriva ar responcho d'en enklaskou...

(8) Konferansou eus ar seurt-se war an doare dereat d'en em gomporti ' pa vezer ouz taol, pa 'z eer da ober eur weladenn ' pa resever tud diavaez, pa vez eul lizer da skriva, pa 'z eer da brena eun dra bennak en eur stal, pa vezer e kompagnunez... ha kant tra all evel-se... a blij kenan d'ar yaouankizou. Kalz a zo hag a garfe beza seven ' dereat ' dre ma 'z eont; met ne anavezont ket ar reolennoù a zo e-touez an dud war an holl draou-se. Ne glaskimp ket gouenna ' war ar maez gizioù kêr nemet anaout an tu da veza dereat e pep lec'h. Gromp eta konferansou.

(9) « Eur c'hamalad d'in ne fell ket d'ezan komz brezoneg da zut, an dra-se a ra « plouk » emezan. »

— p'o devez tro da zifenn o feiz, o menoz *, pe da glask gounit re all.

BARNOMP.

- 1° Daoust ha n'eo ket paouroc'h hor yez eget hini hon tud ?
- 2° Perak n'hon eus ket ezomm da gaout mez o komz brezoneg ? Gouzout diou yez e-lec'h unan, daoust ha strisaat a ra ar spered pe e zigeri ?
- Daoust ha poania a ra ar yaouankizou da zeski mat ar galleg ha da zeski mat ar brezoneg ?
- Peseurt galleg a vez klevet peurvuia ? Perak e ve mat d'ar stourmerien * dreist-holl studia mat ar brezoneg ha beza troet da gomz brezoneg ? (10)
- 3° Daoust ha n'eo ket ar marvailhou gros, al luc'hachou * merk eur spered diseven * ?
- Daoust ha n'heller ket, en eur veilha war ar marvailhou, degas gwellaenn er spered hag er galon an-unan ?
- 4° Bez' ez eus tud dizesk war o yez hag o deus poan o tisplega fraez o sonj. Gwelit pegen kasaus * eo kement-se, evit en em denna er vuhez, evit al laouenedigez da hada en ti (11), evit kaout levezon ha labourat gant an Ykam *.

POANIOMP.

Pep-hini. — Beilha war ar c'homzou (arabat distaga geriou gros, marvailhou gros, nondeou, mallozou...).

Lenn evit anaout muioc'h a c'heriou — heulia ar skol vrezonek dre lizer evit beza barrekoc'h. Klask anaout mat talvoudegez pep ger a lenner pe a glever. Eur geriadur * gallek hag unan vrezonek a dlefe beza e pep ti (12).

En em voaza da gonta sklaer ha fraez ar peza a vez bet klevet pe welet, en em voaza da gonta en eun doare plijus, farsus pe frommus *.

Kenetrezomp. — Lakaat lenn a vouez uhel pep-hini d'e dro — displega rimadellou — displega peziou-c'hoari.

(10) « Unan eus ar stourmerien, brezoneger abaoe ma'z eus anezan hag o vev a etouez brezonegerien a zo fae gantan komz brezoneg gant e gamaladed da zul. Meur a hini eus ar re-man ha n'int ket desket bras, ne fell ket d'ezo kaout darempred ebet gantan abalamour d'an dra-ze ; n'eo nemet eun « teileg » emezo. »

(11) « Per an ti all, bet savet e galleg gant e dud n'en deus diskoaz desket brezoneg mat ha kollet gantan e c'hallek fall, n'eo ket evit ober eur gont a-zoare. »

(12) Ar re a oa e-pardon er Foll-goad da lun ar Pantekost 1943 o deus gwelet penaos e c'hell ar baotred yaouank diwar ar maez distaga preze-gennou kaer ha plijus e brezoneg.

Evit heulia ar skol vrezonek dre lizer skriva da : Mademoiselle Marguerite Gourlaouen, rue de la Corderie, Douarnenez, Ykamiz a zo hag o deus heuliet ar skol-se.

II. — KRENV, NERZUS HA KALONEK

- A) Nerz ha yec'hed.
- B) Beza mestr d'ar youlou *.
- C) Tud a benn, tud a garakter.

A) Nerz ha yec'hed

Lavaret e vez : « Eun ene yac'h hag ouz e servich eur c'horf yac'h, n'eo ket eun hanter den eo ! »

Leziregez a vez kavet war an doare d'en em gomporti * ha da virout ar c'horf naet ; leziregez c'hoaz war ar poent da souplaat ha da grenvaat ar c'horf (diorroadur * ar c'horf).

GWELOMP.

- 1° Sellit endro d'eoc'h ha komprenit ez eus kemm * etre beza krenv ha beza padus da rei bec'h, etre, lakomp, samma eur zac'had traou ha derc'hel hir amzer da gerzout (10-12 eur diouz renk oc'h arat pe oc'h ogeja *).
- Kemm etre beza lijer ha beza gwevn *.
- a) Lakit redadeg (war 100 m., 500 m.) pe lammadeg ha gwelit pegeit e chomit warlerc'h ar baotred a zo o ano war ar c'hazetennou.
- b) Daoust ha stank eo ar re a zo mat da grapat ouz ar gwez pe da sevel war ar c'hezeg ?
- c) Daoust ha ne vez ket buan berr war ar baotred pa rankont redek war-lerc'h eun aneval tec'het kuit ?
- 2° Ha troet eo ar re yaouank gant ar sportou ? (13) — peseurt sportou ? — Peseurt skoilhou * o deus kavet evit en em rei d'ar sportou ? — Petra he deus graet ar strollad * war dachenn ar sportou ? (14)

BARNOMP.

- 1° Diorroadur * ar c'horf (14).
- Ha kavout a ra d'eoc'h eo a-walc'h al labour pemdeziek evit souplaat, gwevnaat * ar c'horf hag e ziorren * kaer ?
- Petra a vank, d'ho meno ?
- 2° Sportou.
- Perak eo troet ar re yaouank gant ar sportou en ho parrez ?
- Daoust ha droug pe vad a reont d'ar re yaouank evit o c'horf, evit o ene ?

(13) « Du-man ec'h en em « grev » ar baotred yaouank gant ar vell-droad * dreist-holl pa vez merc'hed yaouank a sellout outo. Goude ar abadenn ez eont da eva d'an davarn. A-hend-all abadenn ebet morse evit en em ober diouz ar c'hoari-se. Ne weler ket eo eun dra vat di-reen * ar c'horf. »

(14) « Abaoe m'eo bet savet ar strollad-sport, ar strollad Ykam * a ya war ziskar. » — « Du-man eo sot ar re yaouank gant ar marc'h-houarn. Kavout a ra d'ezo int par d'ar wella rederien. Da lun e vezont skuiz-maro ha n'hellont ket labourat. »

Daoust ha kemm a zo deuet e stumm-spered * ar re yaouank gant ar sportou ? Peseurt kemm ?

Daoust ha nozas eo lod eus ar sportou, oveza ma 'z int re skuizus pe o veza ma n'int ket diouz doare an dud diwar ar maez ?

Hag eun dever eo evit ar c'hristen diorren * e gorf, degas gwel-laenn * ennan (nerz, gened *, gwevned *).

Daoust hag eur paotr yaouank graet mat, eur c'haer a zen, ne vo ket aesoc'h d'ezan kaout levezon * ha dre-ze ober abostolerez ?

Peseurt kemm a zo etre diorren * ar c'horf hag ober anezan eus doue ?

POANIOMP.

Er gêr hag er park. — E-pad eun nebeudig amzer bemdez diorren * ar c'horf : redek, lammat, stlepel mein, krapat, en em stleja...

— Tenna doun an alan e-pad eun nebeudig amzer bemdez, en em voaza da gerzout sounn er sav.

— Sevel war ar c'hezeg. Mont en emgleviou savet evit deski keseg (sociétés hippiques rurales).

Kenetrezomp er strollad : rei lusk * d'ar c'hoariou, d'ar sportou a zo graet diouz doare an dud diwar ar maez.

— Kaout abadennou evit an diorroadur-korf *, unan pe unan eus ar re wella a c'helfe kemerout kenteliou evit beza kelenner (moniteur).

— Prena eul levr diwar-benn ar sportou.

— Sevel eun emgleo deski-keseg ma n'eus ket.

B) Beza mestr d'ar youlou *

Arabat koulskoude e teufer da ober eun doue eus ar c'horf ; ar c'horf n'eo nemet eur mevel (eur mevel mat met eur mestr fall) ha lod eus e youlou *, eus e c'hoantegeziou, a rank beza kabestret ha reizet *. A-bend-all e kouez an den e renk an anevaled hag izeloc'h zoken.

GWELOMP.

1° Penaos ec'h en em gomport * ar yaouankizou gant o youlou * ? Senti outo pe enebi outo ? (15)

Gwelit-i er pardonioù, er frikoioù, er foarioù-yaouankizou, er baleadennou a bep seurt, er peurzournioù... Daoust hag eva re a reont ?

2° Daoust ha gouzout a reont sklaer petra a zo mat ha petra a zo fall ? (16)

— En darempredou gant ar merc'hed yaouank ? (17)

(15) « Eun den dispont eo bet Yann er brezel, deuet eo d'ar gêr gant testenioù a enor, kroaz ha metalenn ; n'eo ket gouest da reizha * e youlou, eur vez eo klevout ano anezan hag hen dimezet. »

(16) « Klaouestre * a oa bet gant daou baotr yaouank da wetout piou a eufe ar muia a vanneou gwin diou renk. »

(17) « Ar yaouankizou en em vod en eur park ha war zigarez c'hoari dans tro e chomer a-zav bep diou pe deir vunutenn ha paotred ha merc'hed a bok an eil d'egile. »

— En doare da eva (ostalirioù... (18)

— Pa vez roet ar ger evit tra pe dra.

— En aferioù (priz onest — marc'had kuz).

3° *Ha komprenet hoc'h eus an dra-man :*

Ar re yaouank troet gant o flijadur :

N'int ket troet da renta servich ;

N'int ket troet d'en em rei d'ar boan na d'ar studi ;

A glask atao an tu aesa d'en em denna.

BARNOMP.

Penaos barn ar youlou hervez an Aviel ?

— Fall pe vat int ?

— Hag eun dever eo d'ar c'hristen dont da veza mestr d'ezan e-unan ?

— Perak eo ar perz-mat *-se (beza mestr d'eor an-unan), kenta perz-mat * an hini en deus c'hoant beza gwaz ha beza stourmer ?

— Petra da sonjal eus ar re yaouankoc'h hag a zo o trevez * ar wazed (ev., butunat, darempredi ar merc'hed yaouank evel ar re vras) ? Diskouezet n'eman ket aze an hent da veza gwazed a-zoare.

— Ar re yaouank-se, daoust ha kablus * int penn-da-benn ? Daoust ha kenteliou int bet war ar mad ha war an droug ?

POANIOMP.

Pep-hini. — Chom hep mont e kounnar a enep an anevaled.

— Chom hep beza lontek * en dibri hag en eva.

— Chom hep « ober ar sod » pa zegouezer gant merc'hed yaouank.

Kenetrezomp. — Barn hep chom da nec'hi an traou a zo enep ar goustians.

En em voaza da ober mat al lodenn « barnomp » eus an enklask hag al lodenn Aviel a dle deski d'eomp skiant ar mad hag an droug.

C) Tud a benn, tud a garakter

Tenna a ra an den lorc'h eus nerz e gorf ; daoust hag henvel eo evit e nerz-kalon ?

Eun den a benn a zo unan hag a zo gouest da zerc'hel kousto pe gousto d'e zever ha goude ma ve e-unan, da vev hervez e gre-dennou, da vont gant an hent en deus lakaet en e benn heulia. Eun den eo hag a zo mestr d'ezan e-unan.

GWELOMP.

1° Daoust hag ar re yaouank a ziskouez kaout penn ha nerz-kalon en o labour ? (19)

(18) « N'hoc'h eus ket a vez, a lavaras eur vaouez en pad da zaon yaouank difeson : « Pep-hini d'e dro, mamm-goz », a respontas ar paotr yaouank. »

(19) « Eur c'hrennard 16 vloaz a oa d'ezan mont d'ar gêr d'e verenn-vihan, arne a savas hag e chomas er prad betek an noz, gant naon ha sec'hed, evit echui bernia ar foenn. »

- Pa vez eur frapad labour tenn da ober.
- Pa vez labouriou risklus.
- Pa renker dioueri tra pe dra evit al labour (diduamanchou *, naon ha sec'hed...).
- 2° *Ha na ne vezont ket gant o labour ?* (20)
- Sevel ha mont d'ar gwele e poent.
- Seveni eur bromesa.
- Lakaat er penn ober eun dra bennak hep derc'hel kont eus ar pezh a ra pe a lavar ar re all.
- Lavarout nann d'ar plijadurioù direiz ha d'an eva re.
- En em rei da skriva ha da lenn.

BARNOMP.

- Perak e vezer alies kalonek pa vezer gant al labour ha lezirek, lez-da-vont, a-hend-all ?
- Daoust ha mat eo ? Hag a-walc'h eo beza kalonek war al labour evit dont da veza eur gwaz a-zoare ?
- Ha n'eo ket oc'h ober bepred an dever, en traouigoù dister ha stank eo e teuer da veza eun den a benn. Gwelit diwar skouer hini pe hini eus ar re a zo endro d'eoc'h.
- *Petra sonj Hor Salver* eus ar re n'int ket gouest da lavarout nann d'o zechou pe ar re a zo sklavourien doujans fall ar bed ?

POANIOMP.

- Pep-hini* : — Sevel d'an eur divizet.
- Ober pennadoù lenn, respont d'eul lizer, d'ar poent merket ganeomp.
- Ober mat bemdez ar pedennoù.
- Ober al labour merket d'eomp er strollad *, ober evel-se traouigoù bihan hag alies, eus ar gwella hep o apelli *.
- Derc'hel kont eus meno * ar re all.
- Er strollad*. — Paea ar skodenn *.
- Ober al labourioù goulenet, e poent.
- Kaout eul levrig-notennoù ha skriva warnan kement a zo mat d'eomp da virout en hor spered.
- Degouezout d'ar poent er bodadennoù *.
- Echni eur vodadenn * d'ar poent.
- Tro vrag a vefe aman adarre da c'houlenn digant unan pe unan ober eur gonferans diwar-benn an doare da zont da veza tud a benn.

III. — TUD SAVET MAT, DESKET HA SEVEN

N'eo ket a-walc'h beza yac'h, krenv, kalonek, ret eo c'hoaz beza troet da zeski, beza troet gant kement a zo kaer evit gellout lodenna gant ar re all.

(20) « Mat eo Jakez da labourat, met diouz ar mintin e vez atao war-lerc'h e dad o sevel hag e rank beza galvet diou pe deir gwech. »

En em ziorren * an unan a zo poania da ober ac'hanor an-unan an den eman Doue o c'hortoz, gant eur spered digor ha pinvidik, eur galon dener, kizidik *.

An dra-ze a vez desket el levriou met dreist-holl er vuhez, en eur zigeri an daoulagad, en eur lakaat ar spered da labourat, oc'h en em voaza da varn pep tra evel eur gwir gristen.

Kaout eur spered lemm ha digor n'eo ket lonka kement tra a glevomp hep blaza ; met poueza pep tra an-unan a-raok rei an asant. Evel-se e teuimp da veza gwazed hag a c'hello sklerijenna ar re all, hag a c'hello ar re all en em harpa warno.

- A) Penaos digeri ha pinvidikaat hor spered.
- B) Penas en em voaza da santout ha da briza * ar pezh a zo kaer.

A) Digeri ha pinvidikaat hor spered

Piou en deus levezon * ? an hini a zo desket, an hini a zo kustumm da goueza mat pa varn eun dra bennak, d'en em zibab e-touez an treuz-kredennoù *.

Beza desket ha poellek *, setu petra eo kaout eur spered diorroet * mat.

GWELOMP.

- 1° *Daoust hag ar re yaouank a glask beza desket war an traou a welont ?*
- Bleunv, drevajou, gwez, mein, laboused, amprevaned, o ano, da betra int mat, peseurt droug a reont, penaos e kreskont... penaos embouda *... ar stered, an heol, al loar gant he c'hresk hag he digresk, ar mor gant al lano hag an tre... (21)
- 2° *Ha klask a reont anaout traou hag a zo pelloc'h diouto : kêriadennou tro-war-dro, niver an dud a zo enno, al labourioù a vez graet enno... an doare da labourat an douar e korn-broioù all... Hag anaout a reont an henchoù ?*
- Daoust ha lenn a reont ? Pegeit amzer ar bloaz ?
- Petra lennont ? (kazetennoù, levriou...).

BARNOMP.

- Daoust ha prizet * e vez war maez diorroadur * ar spered ?
- Petra sonjer eus eur maeziad * hag a gemer amzer da lenn pe da skriva ? Petra chom ganeomp da ober dirak ar stumm-spered *-se ?
- Ha n'omp ket troet da lezel a gostez diorroadur * hor spered evit en em rei muioc'h d'al labour korf ?

(21) « Eun « hader » en deus lakaet en eul levrig eur skouerenn * eus an holl blantennou en deus kavet goude o beza lakaet da zec'ha. Merket en deus an anioù e galleg hag e brezoneg. »

— « Daou hepken eus paolred yaouank ar c'harter a ouie anaout ar c'harr-kamm * en noz steredennet. »

Daoust ha dever ar c'hristen n'eo ket maga ha pinvidikaat e spered ?

— Ha levezon * a c'hellimp da gaout endro d'eomp hep beza tud desket ha poellek * ?

POANIA.

Pep-hini. — Bemdez eur pennad da studia, er goanv da vihana (lenn, prepari ar c'helc'h-studi...).

— Studia an doare da ober mat an enklask * ; eur benveg kaer eo hennez evit deski d'eomp kompren en traou a zo endro d'eomp ha deski barn gant furnez.

Er strollad. — Ober baleadennoù dre ar vro, da welout eun atant *, eul labouradeg *, eur gêr vras...

— Goulenn digant tud desket ober konferansou war tra pe dra hag a zigoro ho spered, hag a gresko ho teskadurez (istor ar vro, skiantou a bep seurt...).

— Sevel eul levraoueg * a-zoare, fermi levriou.

B) Santout ha karout ar pezh a zo kaer

Re alies e chom an dud diwar ar maez diseblant * dirak an traou kaer ha genedus *. An dra-man a vez desket ivez. Muioc'h ec'h em blijfe an dud war ar maez ma vefent gouest da santout kaerder ar bed, ma poagnfent da lakaat traou brao endro d'ezo en o zi.

GWELOMP.

1° *Petra a gav brao ar re yaouank ?*

— War ar maeziou — en doare da sevel tiez (ilizou, kestel...) — en doare m'eo renket an traou en ti, m'eo fichet ar c'hamprou, en arrebeuri... (22)

— En ijinou-kaer * : kanerez, sonerez, barzoniez *, peziou-c'hoari, skingomzerez *, finv-skeudennerez * (23).

— En doareoù d'en em zerc'hel ha d'en em wiska.

2° *Pa gavont brao eun dra bennak petra a sko o spered ?*

— E dalvoudegez evit ar vuhez pemdeziek ? (da skouer : eur parkad ed a vo kaer evito o veza mar deo eur binvidigez).

— Ar bean en deus koustet ? (da skouer : eur ti bras e kêr) (24).

— An efed a ra warnomp ? (da skouer : sonerez soudard o veza ma sko war an den ha ma laka da gerzout d'ar paz) (25).

BARNOMP.

1° Daoust ha ne gav ket ar yaouankizou disaouroc'h * o buhez

(22) « Eun amezeg en deus gwerzet eur gwele-kloz hag eul listrier dero evit prena arebeuri a c'hiz nevez koad-sapr. »

(23) « En ti all ne vez gant ar skingomzer * nemet soniou dïstrantell ha gros. »

(24) « Per, o welout an Iliz-veur en deus lavaret : « Na kaer eo, memes tra, an iliz-se. Aze e vefe gallet sanailha eur guchenn vat a foenn ! »

(25) « Ar pezh a gavan brao eo soniou Tino Rossi, an dra-ze am c'has da vro an hunvreou. »

o veza ma n'eus ket bet deskêt d'ezo tanva ar gened * en traou hag en ijinou-kaer * ?

Petra 'ra m'eo kaer eun ti pe un iliz ?

M'eo seven * eun doare d'en em gomporti ?

M'eo plijus traoniennou pe veneziou ?

M'eo brao eur barzoneg * pe eul levr ?

M'eo koant dremm * eur bugel ?

3° An ijinou-kaer * : kanerez, barzoniez *, livevez *... a zo graet evit displega menozioù * ar spered, santimanchoù ar galon.

— Kavout a ra d'eoc'h, neuze, e ray an holl draou kaer ar memes efed war eur maeziad * ha war eur c'hêrad ?

— Ma ne vez nemet kêriz o labourat war an ijinou-kaer *, daoust hag o labourioù a vo prizet gant tud ar maeziou ?

4° Tanva ha priza * ar pezh a zo kaer a ra eus an den eun den a-zoare.

Daoust ha sikour a c'hell ivez da sevel ar spered hag ar galon warzu Doue ?

POANIOMP.

Pep-hini. — Klask ar pezh a zo brao ha kaer endro d'eomp ha deski tanva ar blaz anezo : sao ha kuz-heol, doareoù an douarou, an drevajou, an anevaled, al laboused, an dud.

— Ober eun dra bennak evit ma vo plijus ho kambr ?

— Deski kana mat eur son.

— Deski dibaba peziou-c'hoari kaer hag o c'hoari mat war al leurenn.

— Lenn levriou diwar-benn an ijinou-kaer *.

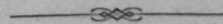
Kenetrezomp. — Kempenn kaer sal ar bodadennoù.

— Deski kana asambles gant diou pe deir mouez.

— Mont da welout traou kaer : ilizou, chapelioù, kestell, mir-diou *, dismantrou koz gant unan bennak gouiziek evit displega an traou.

— Lakaat ober dirak an holl baotred yaouank konferansou diwar-benn an traou-se.

— Obe luc'h-skeudennou * kaer evit ar genstrivadeg *.

STUDIADENNOU WAR AN AVIEL

Evit labourat ervat war an Aviel e ranker klask an tu da zegas an Aviel da veo er vuhez pemdeziek. Sanket e buhez an dud diwar ar maez e taolo an Aviel frouez dishenvel diouz ar re a daolfe e buhez ar c'hêriz, rak deveriou pep rummad tud a zo dishenvel ha beza santel a zo servicha Doue pep-hini hervez e stad. D'eoc'h-c'houi, paotred yaouank diwar ar maez eo studia ho puhez diouz eun tu gant kement a zegouez er vuhez-se, studia an Aviel diouz eun tu all ha klask reizha * en ho puhez pep tra hervez an Aviel.

**

I. — An Talanchou. Maze XXV 14-30. Lepin 201. Caer (26) 22.

Da respont hon devezo eus kement hon devezo resevel.

Talant = yalc'had arc'hant. Abaoe ar barabolenn-man eun talant a dalv evit kement donezon hon eus resevet digant Doue.

1) Ni ivez a zo, e gwirionez eus ar servichourien en deus ar Mestr fiziet enno talanchou. Kontomp, da welout, petra hon eus resevet.

— Talanchou dre natur (hor c'horf, hor spered, hor c'halon, hor bolontez, hon ene... gant ar perziou-mat * hadet enno).

— An doare m'omp bet savet, ar pinvidigeziou a zeskadurez, a sevenadurez deuet d'eomp a rumm da rumm.

— Talanchou hag en deus bet pep-hini hep ar re all.

2) Pa deu da eun den fiziout eun dra bennak en unan all daoust ha ne c'houlenn ket e ve lakaet e zonezon da deurel frouez? Per-c'henn ha merour, kerent ha bugale, mestr ha servicherien.

3) Daoust ha diskouez a ra ar barabolenn pegement a soursi a gemer Doue gant ar frouez a daol hon talanchou?

Doue a zo krouer. Ha chom a c'hell diseblant ouz ar pezh a zeuio e grouadurien da veza? fall pe vat?

4) Peseurt digarez a glask ar servicher fall? Daoust ha ne glas-komp ket, ni ivez, re alies, hor mad hon-unan ha netra ken? Ma n'eus netra da c'hounit ha poania a reomp c'hoaz? (eur c'haner mat ha ne ganfe ket en iliz — eur paotr dournet mat ha ne rafe netra evit sal ar strollad — eun den gouiziek, mat da gavout abeg er re all, ha ne fell ket d'ezan kemerout karg ebet er barrez...).

**

(26) « Ar Penar Aviel lakaet en unan » gant an aotrou Caer, a zo e gwerz e Brest, Moulerez ar « C'hourrier », 4, straed ar C'hastell. Priz : 8 lur.

II. — Holen an douar. Maze V¹³. Lepin 94. Caer 74.

*Hon talanchou e servij an nesa.
Karg ar gristenien dre ar bed.*

An holer a vir, a herz *, ouz ar vreinaurez hag a ro saour * d'ar boued ; ar gristenien vat a die beza dre ar bed evel an holer.

1) Daou dra a zo hag a ra an holer ; pere ?

2) Penaos e c'hellomp-ni stourmerien * kristen, ober al labour kenta endro d'eomp ? rei skoueriou sklaer.

3) Penaos evit an eil labour ? sonjal er marvailhou *, e skoueroiu ar vuhez, en diduamanchou *, etc...

4) Penaos e vo kastizet ar gristenien, an Ykamiz * hag a joim o labour da ober dre 'n abeg ma n'int ket deuet da veza gwazed a-zoare pe dre eun abeg bennak all ?

**

III. — Sklerijenn ar bed. Maze V¹⁴⁻¹⁶. Lepin 95. Caer 74.

*Hon talanchou e servij Doue.
Deveriou ar c'hristen e kenver Doue.*

1) Alies e vez barnet ar relijion diwar ar gristenien ; penaos e vo barnet ar relijion gant an dud ma ne welont endro d'ezo nemet kristenien hag a zo tud didalvez ?

2) Daoust hag Hor Salver en deus c'hoant lavarout eo abalamour m'eo didalvez ar gristenien ez a fall an traou ?

Ober hor mea culpa da genta. Daoust hag hen ober a reomp ?

3) Perak e c'hellomp-ni ober labour ar sklerijenn ? Daoust hag eur c'hristen a zo gouiziekoc'h eget ar re all ? Perak ?

Penaos, en hor buhez pemdeziek, e c'hellomp-ni stourmerien, rei sklerijenn ?

4) Daoust ha gwir eo eman ar sell warnomp ? Lavarit petra hoc'h eus klevet war ar poent-se. Daoust ha skouer hor buhez a vir ouz rouantelez Doue d'en em astenn ken buan ?

Petra da sonjal eus ar re ne glaskont en em ziorren * nemet evid o mad hag o enor o-unan ?

**

IV. — An diabarz. Mark VII 14-23. Lepin 140. Caer 132.

Diskleria petra oa boued difennet ha boued aotreet hervez lezenn Voizez ? Ha perak e oa riskl e krogfe en dud klenved ar Farizianed, soursius bras da blega d'al lezenn dirak an dud, met nebutoc'h da blijout da Zoue dre o c'halon. *An diabarz, ar galon eo a gont.*

1) Ha n'or ket troet da zere'hel kont netra nemet eus en diavaez evit barn eun den ? Da gredi ez or eur gwaz abalamour ma ouzor beza seven * etouez an dud, kaozeal brao... ha marteze zoken abalamour ma ouzor sevel banneou ha mont d'ar festou-noz ?

2) Hervez Hor Salver, petra 'ra talvoudegez eun den ? Ni a zo kustum da rei d'an dud merkou eus hon doujans, eus an istim hon eus evito ; da lod muioc'h da lod all nebeutoc'h. Hervez petra e roomp muioc'h pe nebeutoc'h ? Daoust ha Jezuz a rafe atao evel-domp-ni ?

3) Enklaskou ar bloaz a c'houlenn diganeomp en em ziorren * hon-unan ; gwelit penaos e c'hellit ober pep tra evit kreski ho talvoudegez en diabarz (dirak Doue) ha n'eo ket hepken en diavaez (dirak an dud).

4) Daous ha c'hoant en deus bet Jezuz lavarout ne bouez ket war dalvoudegez diabarz eun den, doare diavaez e vuhez : e zarem-predou, e zoare d'en em gomporti aman hag a-hont ?

**

V. — **Mar deo da lagad eun abeg-pec'hi evidout.** Maze V 29. Lepin. 92. Caer 152.

Dioueri * trouc'ha, krenna, gwaska a ranker evit ma vo frouez. Abeg-pec'hi = kement tra a c'hell hor lakaat da goueza er pec'hed.

1) Daoust ha darn eus an techou a zo ennomp ne vironet ket ouzomp d'en em ziorren * ervat ! Pere ?

2) Daoust hag an techou-se n'int ket gwriziennet ken doum ennomp ma seblant d'eomp diframma eun dra bennak eus hon natur pa stourmomp outo ?

3) Daoust ha gwir eo e ranker dioueri * evit ma vo frouezus ha talvoudus hor buhez ? Da betra e servich dioueri *, enebi ouzor an-unan ? Daoust ha lezenn an dioueri a zo prizet * en ho touez ?

4) Ma ne boaniomp ket d'en em ziorren ervat daoust ha n'eus ket aze eun abeg-pec'hi evid lod tud pa 'chellont kredi eman ar relijion gristen enep natur an den ?

5) Daoust ha dao e vez awechou trei kein da vadou ar vuhez-natur evit ma vleunio kaeroc'h ar vuhez-dreisnatur ?

**

VI. — **Ar wezenn fiez difrouez.** Lukas XIII 6-9. Lepin 133. Caer 192.

En em ziorren * a ranker betek kaout eur vuhez talvoudus. Degas gwellaenn * er perziou-mat * hon eus n'eo ket a-walc'h, gounit a rankomp ar perziou-mat * n'hon eus ket.

1) Ar wezenn fiez a zo kondaonet o veza m'eo difrouez : loden-nou all anezi a oa kaer koulskoude ; pere ?

2) Didalvez eo an hini ne da ket betek ar frouez. Ha n'eus ket ennomp talanchou didalvez evit ar re all ?

3) Ha n'eus ket talanchou hag a c'hellfemp, hag a dlefemp gounit, evit ober vad endro d'eomp ?

4) Daoust ha drezi-hec'h-unan e teu ar frouezenn ? Gwelit petra

'ral al labourer douar d'e wez. Petra dlefemp-ni ober ivez (kaout urz vat, mont betek penn, plega...) evit ma taolo hor buhez an holl frouez eman Doue o c'hortoz ?

**

VII. — **Ar winienn.** Yann XV 5-8. Lepin 216. Caer 290.

An diorroadur * gwirion. Talvoudegez gwirion ebet en den nement unanet e ve gant Hor Salver.

1) Daoust hag eur gwaz a-zoare e c'hellomp beza e gwirionez ma ne vez ket krenv buhez Doue ennomp ?

2) Daoust hag unanet gant Hor Salver n'hell ket spered, hor bolontez, anaout hag ober muioc'h a draou ?

3) Daoust hag ar pezh a reomp pa vezomp unanet gant Hor Salver n'en deus ket eun dalvoudegez nevez ? Pehini ?

Ma ne vevomp ket er stad a c'hras, daoust hag hon abostolerez a c'hell beza frouezus ?

4) Daoust ha bras a-walc'h eo plas Hor Salver en hor buhez ? (bale war e roudou, pedi, ober abostolerez) ?

**

VIII. — **Penaos savetei ar vuhez.** Math. XVI 25-27. Lepin 111. Caer 142.

En em rei a zo mont dreistor an-unan. Beza eur stourmer, gouestlet * e servich Doue eo an doare gwella d'en em ziorren *.

1) Penaos ec'h en em ziorroer * ar gwella, en eur chom ganeor an unan pe oc'h en em rei e servich an nesa ?

Sellit endro d'eoc'h.

2) Daoust ha degemeret mat e vo gant Hor Salver, da zeiz ar varn, an h'ni en devezo diorroet * e vuhez evitan e-unan nemet-ken evit gwaska ar re all ?

Gant peseurt sonj eo e tleer eta en em ziorren * ? Daoust ha sonjal a reomp e kement-se ?

ROLL AR GERIOU NEBEUT ANAVEZET GANT LOD

Ar c'halz eus lennerien al levrig-man a chomo nec'het dirak lod gerioù implijet ennan ; setu perak eo bet savet ar roll-man.

Hiniennou a gavo ez eus re a c'herioù diaes... *n'eus ger diaes ebet d'en t-eb o anavez!* Eur ger nevez desket a zo eur menoz * muioc'h er spered, ha mennad * an Ykam * er bloaz-man dreist-holl, eo sikour ar baotred yaouank da zigeri, da lemma, da binvidikaat o spered ; netra gwelloc'h eget deski gerioù nevez, eget studia eur yez... eo ! studia diou yez a zo gwelloc'h c'hoaz ha setu perak e vez desket er skolachou a bep seurt yezou. Kemerit eta ar boan da glask talvoudegez ar gerioù a zo eur steredennig ouz o heul — *war a-raok ez ay ho teskadurez war ar brezoneg ha war ar galleg* — ha grit implij eus ar gerioù-se en ho podadennou.

Abeg : motif.
Amparfal : maladroit, lourdaud.
Amzereat : peu convenable.
Apelli : remettre à plus tard.
Atant (kêr, ferm, tiegez) : ferme, exploitation agricole.
Balafenn : papillon.
Barzoniez : art de la poésie ; *barzoneg* : poème.
Blenjer : conducteur, entraîneur.
Biskoulenn : chenille.
Bodadenn : réunion.
Branket ouz : appuyé, affalé contre.
Brons — *ou* : bourgeon.
Kablus : responsable, coupable.
Karr-kamm : Grande Ourse (constellation).
Kasaus : agaçant, désagréable.
Kenstrivadeg : concours.
Kemm : différence.
Kevredad : fédération.
Kevrenn-labour : service.
Kizidik : sensible.
Klaoustre : pari.
(Komporti) — *en em gomporti* : se tenir, se conduire.
Komportamant : tenue, attitude, conduite.
Dereout : convenir. *Dereat* : digne, convenable, décent.
Diazamant : difficulté.
Diboell : sans jugement.
Diduamant : distraction.
Dilu : dégourdi.
Dinodi : éclore.
Direiz : sans loi.
Diorren : (duquer, développer, cultiver. *Diorroet* : éduqué, cultivé, formé ; *en em ziorren* : se cultiver, se former, se développer.

Diorroadur : éducation, culture, développement. *Diorroadur-korf* : éducation physique.
Dioueri : se priver de, sacrifier.
Disaour : insipide.
Diseblant : indifférent.
Diseven : impoli, grossier.
Diskouezadeg : exposition.
Doaread-bvhez : milieu de vie.
Dremm : figure, visage.
Enklask : enquête.
Embouda : greffer.
Emgleo : société, union.
Evezriadenn : remarque.
Fallazi : imagination.
Finv-skeudennerez : cinématographie.
Frommus : émouvant.
Froudenn : caprice.
Gened : beauté.
Geriadur : dictionnaire.
Gouenna : planter.
Goueslla : vouer, consacrer.
Gronnenn : cocon.
Gwellaenn : amélioration, progrès.
Gweladenn : visite.
Gwevn : souple, résistant.
Gwevnded : souplesse.
Gwevnaat : assouplir.
Hegarat : aimable.
Herzel : empêcher, faire obstacle à.
Ijinou-kaer : beaux-arts.
Ykam : J. A. C. — *Ykamiad (Ykamiz)* : jacist.
Youlou : instincts, tendances.
Labouradeg : usine.
Leou-douet : jurons.
Levezon : influence.
Levraoueg : bibliothèque.
Liverez : art de la peinture.
Lontek : gourmand.
Luc'haj : propos grossier. *Luc'hachi* : tenir des propos grossiers.
Luc'h-skeudennerez : art de la photographie.
Lusk : élan, impulsion.
Maeziad, maezidi : un rural, des ruraux.
Marmouz-ien : singe.
Marvailhou : conversations.
Mell-droad : foot-ball.
Mennad : intention, projet.
Meno : opinion, avis.
Menoz : idée.
Mirdi : musée.
Ogeja : herser.

Perz-mat : qualité.

Poellek : raisonnable, sensé.

Privez : cabinet d'aisance.

Priza : estimer.

Rener : dirigeant, chef.

Reiz : correct, légitime. *Reiza* : ordonner, corriger.

Saour : saveur.

Seven : poli, bien élevé, civilisé, cultivé. *Sevenadurez* : civilisation, culture.

Skingomzerez : radiophonie.

Skodenn : cotisation.

Skouerenn : exemplaire.

Skoilh : obstacle.

Strollad : section.

Stourmer : militant.

Strujus : fertile.

Stumm-spered : mentalité.

Ti-dibri : restaurant.

Tieg : chef de famille.

Trevez : imiter, singer.

Treus-kredennou : préjugés.

AOTRE DA VOULA :

Kemper, 6, Gwengelo 1943.

P. JONCOUR, *Vikel vras*.